

I. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) egyezményértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósult meg [Be. 416. § (1) bek. g) pont].

II. Az EJEB ítélete önmagában nem dönti el a bűnfelelősséget, de olyan jogi tény, amely megalapozza a jogerős ügydöntő határozat egyezményértő részének kiküszöbölésére alkalmas felülvizsgálati eljárást, tehát felülvizsgálati ok [Be. 416. § (1) bek. g) pont].

III. A büntetőeljárás törvény 2013. december 31. napjáig biztosított felülvizsgálati jogosultságot a pótmagánvádló számára - kizárólag a terhelt terhére -, a felmentett vádlott bűnösségének megállapítása érdekében. A 2014. január 1-jétől hatályos szabályozás alapján a pótmagánvádló felülvizsgálati indítvány benyújtására már nem jogosult [Be. 417. § (1) bek.].

IV. Az EJEB által megállapított egyezményértés kizárólag a terhelt javára igénybe vehető felülvizsgálati indítvány előterjesztését alapozza meg [Be. 416. § (1) bek.].

[1] I. Az elsőfokú bíróság a 2006. október 12-én kihirdetett ítéletével - bűncselekmény hiányában - felmentette az I. r., a II. r., a III. r. és a IV. r. terheltet az ellenük dr. K. L. pótmagánvádló által

[2] - társtettesként elkövetett jogellenes fogvatartás (1978. évi IV. tv. szerinti Btk. 228. §),

[3] - társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás vétsége (1978. évi IV. tv. szerinti Btk. 226. §) és

[4] - társtettesként elkövetett testi sértés büntettének kísérlete [1978. évi IV. tv. szerinti Btk. 170. § (2) bek.]

[5] miatt emelt vád alól.

[6] A pótmagánvádló fellebbezése alapján eljárva az ítélőtábla a 2008. április 24-én meghozott végzésével az elsőfokú ítéletet

- az I. r., a II. r., a III. r. és a IV. r. terhelt tekintetében egyaránt - helybenhagyta. A másodfokú bíróság végzésének indokolása szerint a társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás vétsége és a társtettesként elkövetett testi sértés büntettének kísérlete miatt emelt vád alóli felmentés jogcíme - az elsőfokú ítélettől eltérően - a bizonyítottság hiánya.

- [7] Megelőzően az Sz. Városi Bíróság a 2005. április 26-án kihirdetett és 2005. április 28-án jogerős ítéletével dr. K. L. terheltet (a későbbi pótmagánvádlót) felmentette az ellene ittas járművezetés vétsége és hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt emelt vád alól.
- [8] A Legfelsőbb Bíróság a 2008. november 24-én meghozott végzésével a pótmagánvádló által az F. Bíróság ítélete, illetőleg az ítélető tábla végzése ellen benyújtott felülvizsgálati indítványt, mint törvényben kizártat elutasította.
- [9] Ezt követően
- [10] - a Legfelsőbb Bíróság 2010. március 29-én hozott ítéletével - ami hatályban tartotta az F. Bíróság, illetőleg az ítélető tábla jogerős ítéletét - megállapította, hogy alapos gyanú fennállása hiányában, jogsértően rendelték el a nyomozást és terjesztettek elő vádindítványt ittas járművezetés vétsége és hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt, miáltal megsértették a pótmagánvádló Ptk. 76. §-ában védett személyiségi jogát, emberi méltóságát;
- [11] - a Legfelsőbb Bíróság 2012. június 27-én meghozott ítéletével - ami megváltoztatta az F. Bíróság, illetőleg az ítélető tábla ítéletét - megállapította, hogy a pótmagánvádlóval szemben foganatosított kényszerintézkedések megsértették a pótmagánvádló testi épséghez való személyiségi jogát.
- [12] Az Emberi Jogok Európai Bírósága a pótmagánvádló (mint kérelmező) által a Magyar Állam ellen benyújtott kérelme

tárgyában 2013. január 22-én meghozott és 2013. február 12-én kihirdetett ítéletében - a pótmagánvádlóval szemben 2000. szeptember 11-én 19 óra körül történt rendőri intézkedésről - a következő megállapításokat tette:

- [13] - „A Bíróság megjegyzi, hogy a vitatott rendőri beavatkozás eredményeként a kérelmező tarkóján és mellkasának mindkét oldalán horzsolásokat; hátán több véraláfutást; vesetájékán kétoldali zúzódásokat; s lépe környékén zúzódást szenvedett.”
- [14] - „A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező által elszenvedett sérülések kellően súlyosak voltak ahhoz, hogy a 3. Cikk hatálya alá eső embertelen bánásmódnak minősüljenek.”
- [15] - „A hazai bíróságok által a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben tett azon megállapítás fényében, hogy a kérelmező magatartása nem indokolt rendőri erőhasználatot, a Bíróságot nem győzik meg a Kormány által előterjesztett, a hatóságokat ezen az alapon igazolni kívánó érvek. Valójában, mivel az Ítélet tábla megállapította, hogy a kérelmező magatartása nem tekinthető olyannak, mint ami a szóban forgó - kétes jogszerűségű - rendőri intézkedéssel szemben fizikai ellenszegülést valósított meg, a Bíróság kénytelen azt a következtetést levonni, hogy a kérelmező sérüléseit és szenvedéseit eredményező erőhasználat olyan embertelen bánásmódnak minősült, amelyért az állam viselte a felelősséget.”
- [16] - „A fenti megfontolások elegendőek a Bíróság számára azon következtetés levonásához, hogy az Egyezmény 3. Cikkét megsértették.”
- [17] Ekként az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította az Egyezmény 3. Cikkének megsértését és az államot 5000 euró kártérítés, s 3000 euró eljárási költségterítés megfizetésére kötelezte.
- [18] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a pótmagánvádló 2013. december 18-án - a Be. 416. § (1) bekezdés

g) pontjára hivatkozással - felülvizsgálati indítványt terjesztett elő valamennyi terhelt tekintetében a felmentő ítélet hatályon kívül helyezése és új eljárásra utasítás érdekében.

- [19] Hivatkozott arra, hogy a vele szemben történt - a pótmagánvád tárgyát képező - rendőri intézkedésről*
- [20] - az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította, hogy az alkalmazott erőszak elérte az embertelen bánásmód szintjét;*
- [21] - a Legfelsőbb Bíróság 2010. március 29-én hozott ítéletével megállapította, megsértették a pótmagánvádló Ptk. 76. §-ában védett személyiségi jogát, emberi méltóságát;*
- [22] - a Legfelsőbb Bíróság 2012. június 27-én meghozott ítéletével megállapította, hogy a pótmagánvádlóval szemben foganatosított kényszerintézkedések megsértették a pótmagánvádló testi épséghez való személyiségi jogát.*
- [23] Az indítvány szerint az alapügyben*
- [24] - az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a pótmagánvádló a jogellenes fogvatartás bűncselekményt csupán a rendőrkapitányságra beszállításának indokolatlanul hosszú időtartama miatt rótt fel;*
- [25] - a másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg - az Sz. Városi Bíróság felmentő ítélete ellenére -, hogy a pótmagánvádló nem tudta bizonyítani, miszerint a torlódást nem az ő szabálytalan közlekedése, hanem más gépjármű forgalomkorlátozása okozta;*
- [26] - az első- és másodfokú bíróság törvénysértően hivatkozott arra - az Sz. Városi Bíróság felmentő ítélete ellenére -, hogy a pótmagánvádló nem tudta bizonyítani, miszerint nem vett részt ittasan a közúti forgalomban.*
- [27] A II. r. terhelt védője - észrevételében - a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, törvénysértőnek és elkésettnek tartotta.*

- [28] *Álláspontja szerint - szemben a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal, illetve az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntésével - a pótmagánvádlót nem érte kínzás, embertelen, megalázó bánásmód. Mindemellett az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélete nem állapította meg, hogy az alapügyben hozott ítélet, avagy a bíróság eljárása megsértette volna a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését. Az Emberi Jogok Európai Bírósága nem vizsgálta az alapügyben hozott ítéletet.*
- [29] *Az észrevétel szerint, mivel a pótmagánvádló kizárólag a terhelt terhére jogosult a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított 6 hónapon belül felülvizsgálati indítvány előterjesztésére, így az jelen ügyben elkésztett.*
- [30] *Az észrevétel hivatkozott továbbá arra, hogy a 2008. április 24-én jogerős felmentő ítélet alapulvételével, az 1978. évi IV. törvény szerinti Btk. 26. § (1) bekezdése szerint valamennyi cselekmény elévült:*
- [31] *- a jogellenes fogvatartás büntette 2013. április 24-én,*
- [32] *- a testi sértés büntettének kísérlete és bántalmazás hivatalos eljárásban vétsége pedig 2011. április 24-én.*
- [33] *III. A Legfőbb Ügyészség átiratában - a Be. 422. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással - nem tett nyilatkozatot.*
- [34] *Álláspontja szerint a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja alapján nincs indoka felülvizsgálati indítvány benyújtásának, ugyanis az Emberi Jogok Európai Bírósága a pótmagánvádló által támadott határozatokról nem állapította meg, hogy megsértették a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését.*
- [35] *IV. Az indítványban foglaltak alapján felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség.*
- [36] *1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat. Ehhez mérten a törvény részletesen meghatározza tárgyi, alanyi és bizonyos*

esetben időbeli feltételét, kiváltképpen okát, jogosultját, valamint a Kúria felülbírálati és döntési jogkörét.

- [37] Tárgyi feltétel, hogy felülvizsgálatnak kizárólag
- [38] - a bíróság ügydöntő és jogerős határozata (ennek értelmében az ügydöntő rendelkezés) ellenében, és
- [39] - felülvizsgálati okot képező jogsértés miatt
- [40] van helye [Be. 416. § (1) és (3) bek., illetve (4)-(5) bek.].
- [41] Alanyi feltétel, hogy felülvizsgálati indítvány kizárólag - az arra jogosult által, az őt megillető körben és irányban [Be. 417. § (1) bek.],
- [42] - egy ízben [Be. 418. § (2) bek., 421. § (3) bek.] - kivéve a 416. § (1) bekezdés e) és g) pontja szerinti esetet -
- [43] terjeszthető elő.
- [44] Időbeli feltétel pedig, hogy amennyiben az indítvány
- [45] - a terhelt terhére szóló, akkor kizárólag a Be. 418. § (1) bekezdése szerinti határidőben,
- [46] - a Be. 416. § (1) bekezdésének f) pontján alapuló, akkor kizárólag a Be. 416. § (2) bekezdése szerinti határidőben terjeszthető elő.
- [47] E törvényi feltételek megléte esetén vizsgálandó, hogy a beadvány valóban a felülvizsgálat valamely törvényi okára, illetve az adott felülvizsgálati ok alá eső anyagi, avagy eljárási jogi szabályra vonatkozó-e, megfelel-e annak feltételeinek, így nem ütközik-e a tényálláshoz kötöttség tilalmába [Be. 423. § (1) bek.].
- [48] Mindezek után válik vizsgálhatóvá a kifogás alapossága.
- [49] Ha azonban valamelyik előzetes feltétel nem áll fenn, hiányzik, akkor nincs törvényi lehetőség a megtámadott határozat, illetve a felülvizsgálat további törvényi feltételei - s így a beadvány szerinti kifogások - vizsgálatára. Valamely előzetes feltétel hiánya esetében a további feltétel meglétének kérdése - értelemszerűen -

közömbös.

- [50] 2. A pótmagánvádló indítványa esetében hiányzik a felülvizsgálat tárgyi és alanyi feltétele.
- [51] a) A Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.
- [52] Az Emberi Jogok Európai Bírósága 2013. február 12-én kihirdetett ítélete az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 3. Cikkének megsértését megállapította.
- [53] Az Egyezmény 3. Cikke szerint „Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni”.
- [54] Az Egyezmény 46. Cikk 1. bekezdése szerint a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.
- [55] Az Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. számú törvény 3. §-ában foglaltak alapján megtörtént az EJEB illetékességének és joghatóságának elismerése.
- [56] Az EJEB joghatóságának, illetve ítélete kötelező érvényének Magyarország általi elismerése ténylegesen azáltal valósul meg, hogy törvényben biztosított annak lehetősége, hogy az EJEB által megállapított egyezményisértést feloldó, már nem magában rejtő – tehát az Egyezménynek megfelelő – határozat születhessen a korábban jogerősen lezárt eljárás esetében.
- [57] E törvényi lehetőség korábban az 1973. évi I. törvény 276. § (5) bekezdés a) pontja, majd azt felváltva a Be. 406. § (1) bekezdés b) pontja volt, jelenleg pedig a Be. 416. § (1)

bekezdés g) pontja. Magyarországnak az Egyezményben részes félként vállalt kötelessége teljesítését szolgálja továbbá, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja szerinti felülvizsgálati ok esetében a legfőbb ügyész hivatalból köteles felülvizsgálati indítványt benyújtani.

- [58] b) Értelemszerű azonban, hogy minden, felülvizsgálati ok tárgyát képező - kifogásolt - jogsértés csak azon eljárás, illetve határozat vonatkozásában vizsgálendő, amelyben történt. Ekként a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja esetében is abban az eljárásban hozott jogerős határozat felülvizsgálatának van helye, amely eljárásról, illetve amely határozatról az EJEB megállapította, hogy egyezménysértő.
- [59] Az EJEB ítélete a pótmagánvádlóval szemben alkalmazott rendőri intézkedésről állapította meg az egyezménysértést. A pótmagánvádló viszont a vádindítványát elbíráló jogerős felmentő ítélet felülvizsgálatát célozza.
- [60] Kétségtelen, hogy a pótmagánvádló vádindítványa szerint a vád tárgyát az a rendőri intézkedés képezte, amiről az EJEB megállapította, hogy egyezménysértő.
- [61] Az EJEB ítélete azonban nyilvánvalóan nem jelenti, hogy a pótmagánvádló vádindítványa alapján folyt eljárás, avagy a bíróság felmentő ítélete egyezménysértő.
- [62] A pótmagánvádló valójában az ellene folyamatban volt (és az Sz. Városi Bíróság 2005. április 28-án jogerős felmentő ítéletével befejezett) eljárásban történt rendőri intézkedésről megállapított egyezménysértés címén, illetve okán támadta az általa emelt vád alapján folyamatban volt eljárásban hozott felmentő ítéletet.
- [63] A pótmagánvádló által támadott határozatra, illetve eljárásra vonatkozó döntést viszont az EJEB nem hozott. Ekként az EJEB (pótmagánvádló által hivatkozott) ítélete nem képezte az F. Bíróság - az ítélőtábla végzése folytán jogerős - ítélete Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja szerinti felülvizsgálatának

indokát.

- [64] 3. a) Amennyiben a felülvizsgálat tárgyi feltétele hiányzik, akkor az alanyi feltétel meglétének vizsgálata eleve közömbös.
- [65] Mindemellett jelen ügyben a pótmagánvádlónak felülvizsgálat indítványozására jogosultsága sincs.
- [66] Az EJEB döntés szerinti egyezmény sértés esetében biztosított rendkívüli jogorvoslati lehetőség ugyanis kizárólag a terhelt javára érvényesíthető.
- [67] Erről korábban a törvény kifejezetten rendelkezett [1973. évi I. törvény 276. § (6) bekezdés, Be. 406. § (1) bekezdés b) pontja].
- [68] A jelenleg hatályos Be. 416. § (1) bekezdése - a korábbi szabályozástól eltérően - kétségek nélkül nem tesz különbséget a felülvizsgálati okok között aszerint, hogy a terhelt terhére, vagy javára érvényesíthető. Ennek elmaradása azonban nem jelenti, hogy az egyezmény sértést megállapító EJEB ítélet okából a terhelt terhére szóló felülvizsgálat lenne kezdeményezhető. (Amint egyébként a 2006. évi LI. törvény 199. §-hoz fűzött indokolás 4. pontja is tartalmazta, miszerint „Bár a törvény ezt kifejezetten nem tartalmazza, ezen felülvizsgálati okok tipikusan a terhelt javára vehető igénybe”.)
- [69] Értелеmszerű, hogy egyezmény sértés okán vádló felülvizsgálati igényt a terhelt terhére nem gyakorolhat. Jelen ügyben pedig a pótmagánvádló - a terhelteket felmentő ítélet elleni - igénye ezt jelentené. A felülvizsgálati indítvány tehát arra nem jogosulttól származó.
- [70] b) Megjegyzi a Kúria, hogy a pótmagánvádló a felülvizsgálati indítvány benyújtásakor hatályos Be. 417. § (1) bekezdés I. pontjának b) alpontja alapján a terhelt terhére szóló felülvizsgálati indítvány benyújtására volt jogosult a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított 6 hónapon belül [Be.

418. § (1) bek.].

- [71] Ez utóbbi két törvényi feltétel alól pedig a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja szerinti felülvizsgálati ok vonatkozásában sincs kivételes rendelkezés.
- [72] A 2014. január 1-jétől hatályos szabályozás alapján a pótmagánvádló pedig felülvizsgálati indítvány benyújtására eleve nem jogosult, mivel azt a törvény részint kifejezetten kizárja [Be. 416. § (1) bek. d) pont], részint pedig a pótmagánvádló számára ilyen jogosultságot nem biztosít [417. § (1) bek.].
- [73] 4. Az indítványban foglaltak kapcsán rámutat továbbá a Kúria arra, hogy önmagában az EJEB ítélete nem képezi a büntetőjogi felelősségre vonás kérdése eldöntésének anyagi jogi vagy eljárási jogalapját.
- [74] Az egyezményisértést megállapító EJEB döntés olyan jogi tény, ami – a kifejtettek szerint – a jogerős döntés egyezményisértés kiküszöbölését célzó felülvizsgálatának törvényi oka.
- [75] 5. Megjegyzi végül a Kúria, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontjának esetétől függetlenül a pótmagánvádló a felülvizsgálati indítvány benyújtásakor hatályos szabályozás alapján – a már kifejtettek szerint – a terheltek terhére, ekként a felmentő rendelkezés miatt jogosult volt felülvizsgálati indítványt előterjeszteni.
- [76] Ehhez képest sincs azonban lehetőség felülvizsgálatra, mivel ekként
- [77] – egyrészt az indítvány benyújtására nyitva álló törvényi határidő letelt [Be. 418. § (1) bek.],
- [78] – másrészt jelen indítvány ismételt, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a pótmagánvádló korábbi felülvizsgálati indítványát elutasító végzésére [Be. 418. § (3) bek.]
- [79] V. Ekként a Kúria – a Be. 424. § (1) bekezdése szerint

tanácsülésen eljárva - a felülvizsgálati indítványt, mint törvényben kizártat a Be. 421. §-ának (2) bekezdése alapján elutasította.

(Kúria Bfv. III. 124/2014.)